

KRITIKA

Tri ženske,
en problem

ODER

Vinko Möderndorfer: Tri ženske
Režija: Vinko Möderndorfer
Prešernovo gledališče Kranj

Rok Bozovičar

Vinko Möderndorfer je eden redkih sodobnih dramatikov, ki uspeva lastno pisanje kontinuirano predstavljati gledališki publiki, največkrat prav v lastni režiji, tako je v Prešernovem gledališču Kranj uprizoril že pet svojih besedil. »Če sam režiram, vsaj vem, kaj je avtor mislil in želel,« pravi. Za njegovo krstno uprizoritev besedila Tri ženske, ki je bilo leta 2015 nominirano za Grumovo nagrado, pa bi bilo dobrodošlo, če bi spregovorila tudi mimo avtorjevih želja.

Varljivo spolirane prodajne izložbe in butični artikli globalnih znamk so bleščeča kulisa vsakdanje sploščenosti oziroma nakupovalnega centra (scenografija Branko Hojnik), kjer protagonistke preživljajo popoldneve. Močna neonska osvetlitev v ozadju bara se tako kot zunanji videz nastopajočih (kostumografija Alan Hranitelj) spreminja z letnimi časi. Razen kraja sestajanja in »navlečenosti« na prestižni okus trojica nima ničesar, kar bi jo združevalo, iz skupnega vedno ena izpade – ločene so generacijsko, razredno kot tudi karakterno. Njihovo druženje je v tolikšni meri pogojeno s potrošniškimi rituali, da ti nadomeščajo potrebo po človeškem stiku, povezujejo jih v navidezno skupnost, s čimer jim dajejo občutek pripadnosti. Nakupovalno središče postane njihovo mesto sreče.

Vsaj začasno. Komično zasnovano namreč postopno začnejo krhati monologi posameznic, ki razkrijejo njihove

razloge zahajanja v kraj trajno nizkih cen in večnih popustov. Ravno skozi absurdnost nakupovalnih navad podajo svoja življenjska razočaranja in notranjo samoto. Cinično zajedljiva Silva (Vesna Jevnikar), sodnica v letih, osamljenost skriva za agresivnimi in vulgarnimi izpadi. Barbara (Darja Reichman) ponižno ohranja iluzijo svojega zakona. Suzano (Vesna Slapar), najmlajša v trojici, pa obseda fantazma materinstva – pod njenim sramežljivim in krhkim začetnim videzom se skriva odločnost, ki je drugi dve ne premoreta. Njihova medsebojna dinamika je dobro temperirana, svojo pripoved podajo v skladu z možnostmi teksta, brez opazne režijske intervencije, v osnovi humorno, s tesnobno-trpkimi deli, ki poudarijo njihovo bolečino in krhkost. Ujetosti v kompenzacijski model se sicer zavedajo, a jih hrepenenje po izstopu ne mobilizira dovolj. Komični elementi se sesedejo pod težo družbene situacije, ki ji vlada kapital.

Predstava sicer načinja vprašanja sodobne emancipirane ženske v družbeno-političnem ustroju, a pri tem nerodno, z osredotočanjem na spolno delitev, potrjuje obstoječe vzorce odnosov ter podoba potrošnice, ki jo vzpostavlja notranja izpraznjenost. Tako na primer naslovi iluzijo materinske izpolnjenosti, a je na koncu vseeno ne prevpraša. Vse tri ženske odgovornost za lastno življenje podrejajo pozunajni želji, obliki zatiranja v formi potrošniške svobode, ki je obenem bistveno povezana z odsotno moško figuro – z željo biti prepoznane kot objekt želje. Kot v preteklosti in v kar jih sedanjost znova tišči z valom konservativizma in obnavljanjem tradicionalnih vzorcev. x